

Evaluatiebeleid op DBZ

Evaluëren om te leren

**DON BOSCOLLEGE
ZWIJNAARDE**

eindversie

Inhoud

1 Evaluatievisie 2

- 1.1 Waarom evalueren we? 2
- 1.2 Wat evalueren we? 2
- 1.3 Hoe evalueren we? 3
- 1.4 Wanneer evalueren we? 3
- 1.5 Waarmee evalueren we? 4
- 1.6 Wie evalueert? 4

2 Evaluatiepraktijk in de eerste graad 4

- 2.1 Toetsen 4
 - 2.1.1 Aangekondigde toetsen 4
 - 2.1.2 Dagelijks werk 5
 - 2.1.3 Herhalingstoetsen 5
 - 2.1.4 Eindtoetsen 6
 - 2.1.5 Berekening van punten 6
- 2.2 Rapportering 6
 - 2.2.1 Mededeling van resultaten Individuele cijfers 6
 - 2.2.2 Feedback geven 7

3 Evaluatiepraktijk in de tweede en de derde graad 7

- 3.1 Toetsen 7
 - 3.1.1 Dagelijks werk (DW) 7
 - 3.1.2 Proefwerken (PW) 9
 - 3.1.3 Puntenverhouding dagelijks werk – proefwerken 9
- 3.2 Rapportering 10

1 Evaluatievisie

1.1 Waarom evalueren we?

Evaluatie heeft een meervoudig doel:

1. We evalueren om de evolutie van de leerling zichtbaar te maken en het leerproces te begeleiden en bij te sturen. Op die manier willen we het leervermogen van de leerling verhogen. Deze visie sluit aan bij het integraal en uniek mensbeeld, beschreven in het opvoedingsproject 'In dialoog met Don Bosco': elk individu groeit, ontwikkelt, ontdekt en gebruikt zijn talenten op zijn tempo.
2. We evalueren om het onderwijsproces te verbeteren. Dankzij de leerprestaties van de leerlingen krijgen de leerkrachten interessante informatie om te reflecteren over het lesgeven en het didactisch handelen.
3. We evalueren om de leerlingen te beoordelen en te oriënteren op basis van de leerplandoelen.

1.2 Wat evalueren we?

Op basis van ons opvoedingsproject vertrekken we vanuit de totale persoon. We hebben aandacht voor de ontwikkeling van attitudes (bv. stiptheid), sociale vaardigheden (bv. samenwerking en overleg) en metacognitieve vaardigheden (bv. planning en organisatie, verantwoordelijkheid opnemen voor eigen leerproces). Deze competenties evalueren we niet noodzakelijk met punten of met één of andere score. Wel geven we feedback o.a. via de attituderapporten in de eerste graad en de leerwijzer in het derde jaar.

Daarnaast evalueren we de doelen zoals ze in de leerplannen staan vermeld. Via de evaluatie verwerven we informatie over de capaciteiten en de vorderingen van de leerlingen om kennis, inzicht en vakgerichte vaardigheden toe te passen en te ontwikkelen. De leerplandoelen zijn complemetair: kennis zoals ingeprinte basisregels en woordenschat, inzicht in verbanden (oorzaak - gevolg, middel - doel, hoofdcategorie - subcategorie, tegenstelling enz.) zijn noodzakelijk om de vaardigheden onder de knie te krijgen. De beheersing van die vaardigheden wordt vlotter en efficiënter door te oefenen en te herhalen. Bij elk leren is er dus een proces en een product. Het heeft weinig zin om product- en procesevaluatie tegenover elkaar te plaatsen. We evalueren beide componenten gelijkwaardig. Ze zijn cruciaal om een totaalbeeld te krijgen van het kennen en kunnen van de leerling.

Vele leerplannen geven de vakgroepen de kans om te differentiëren in de evaluatie aangezien ze een onderscheid maken tussen de kerndoelen, de verdiepings- en de uitbreidingsdoelen.

1.3 Hoe evalueren we?

Aangezien we oog hebben voor het leerproces van de leerling en het onderwijsproces van de leerkracht moeten punten niet altijd centraal staan bij evaluatiemomenten. Feedback kan ook anders dan met een cijfer. Ze heeft betrekking op de realisatie van de geëvalueerde leerdoelen en op de individuele vorderingen. In elk geval is de terugkoppeling enkel leer- en motivatiebevorderend als ze zo snel mogelijk na een evaluatiemoment komt.

Duidelijke communicatie met de leerlingen over de leerdoelen, de leerinhouden en de beoordelingscriteria maakt de evaluatie transparant, helder en objectief. Tijdens de evaluatie wordt de puntenverdeling gemeld aan de leerlingen. Een correcte, duidelijke, begrijpelijke formulering van de vragen en een overzichtelijke lay-out bevorderen de betrouwbaarheid van de evaluatie.

1.4 Wanneer evalueren we?

Aangezien we het leerproces willen begeleiden is gespreide evaluatie noodzakelijk. We gebruiken daarvoor tussentijdse evaluaties en eindevaluaties. De tussentijdse evaluaties bestaan uit regelmatig kleinere toetsen, grotere herhalings-toetsen en andere gevarieerde evaluatievormen (cf. 1.5. Waarmee evalueren we?). Er is een geleidelijke opbouw van tussentijdse evaluaties en eindevaluaties in de loop van de zes jaren. Binnen elke graad krijgt de vakgroep een zekere autonomie i.v.m. de spreiding van de evaluaties. In principe worden alle toetsen aangekondigd. Een onderscheid tussen de minder- en meeruursvakken is te verantwoorden.

We streven er naar om de evaluatie zo weinig mogelijk te laten beïnvloeden door externe factoren zoals willekeurige toetsmomenten en tijdsdruk. Deze omstandigheden kunnen een resultaat negatief beïnvloeden. Daarom wordt getracht op een gevarieerde manier te toetsen binnen een aanvaardbare tijdsperiode en wordt er ook rekening gehouden met de werkbelasting van de leerling. De graadcoördinator is de geschikte persoon om de roostering en diverse plannen te helpen coördineren.

1.5 Waarmee evalueren we?

Een gespreide evaluatie en een kwaliteitsvolle feedback veronderstellen een brede waaier van evaluatievormen: kleinere toetsen, grotere herhalings-toetsen, proefwerken, eindtoetsen, individuele werken, duo- en groepswerken,

presentaties, checklists voor vaardigheden en practica enz. Mondelinge proeven en praktijkproeven geven gemakkelijker de kans op mondelinge feedback. Een goede afwisseling in schriftelijke overhoringen stimuleert: open vragen, meerkeuzevragen en openboek-toetsen. Binnen elk vakgroep wordt afgesproken welke vormen haalbaar zijn om een gelijkgerichte aanpak na te streven.

1.6 Wie evalueert?

Via evaluatie stuurt de leerkracht het leer- en studieproces van de leerling. Hij geeft constructieve en toekomstgerichte feedback en motiveert de leerling via een remediërende aanpak om tekorten weg te werken en/ of nieuwe uitdagende taken aan te pakken. Daarnaast kan de leerkracht de leerling betrekken bij de evaluatie zodat de leerling bewust reflecteert over zijn kennen en kunnen en de winst van het leren mag ervaren. Ook peerevaluatie en zelfevaluatie geven de leerlingen belangrijke informatie over hun leerproces. In het eerste geval geven de leerlingen elkaar punten. Zelfevaluatie bevordert de zelfkennis.

2 Evaluatiepraktijk in de eerste graad

2.1 Toetsen

2.1.1 Aangekondigde toetsen

In principe worden alle toetsen in de eerste graad tijdig aangekondigd. Als de kans bestaat dat er een toets wordt gegeven dan deelt de leerkracht dat vooraf mee via de planningsagenda van de leerlingen in de klas en via de elektronische agenda op Smartschool. Er wordt ook telkens omschreven waarover de toets zal gaan.

2.1.2 Dagelijks werk

- De klemtoon van het gehele evaluatiesysteem ligt op dagelijks werk.
- Dagelijks werk kan zowel gaan over kennis als over vaardigheden en kan zowel individueel als in groep getest worden.
- Onder dagelijks werk verstaan we in de eerste graad alle individuele werken in de klas of thuis, (praktijk)opdrachten, groepswerken in de klas, presentaties, practicum, vaardigheden lezen, luisteren, schrijven en alle kleine overhoringen (KO's). Onder 'kleine overhoringen' verstaan we alle overhoringen van een eerder beperkte omvang. Hier kan onderscheid gemaakt worden tussen grote en kleinere vakken. Voor grote vakken kunnen KO's over maximaal drie à vier lessen handelen, voor kleinere vakken over maximaal twee à drie lessen.

2.1.3 Herhalingstoetsen

- Voor de vakken wiskunde, Frans, Engels, de Klassieke Studiën, natuurwetenschappen, geschiedenis, wetenschappelijk werk en socio-economische initiatie worden ook herhalingstoetsen (HT) gegeven.
- Herhalingstoetsen evalueren grotere leerstofgehelen. De grootte van die toetsen is vakgebonden.
- Herhalingstoetsen worden steeds ruim op voorhand aangekondigd (minstens één week vooraf).
- Voor een redelijke planlast van de leerlingen mogen er niet meer dan drie herhalingstoetsen per week worden georganiseerd en maximum één per dag.
- De vakleerkrachten communiceren in het begin van het schooljaar over hun concrete aanpak.
- Herhalingstoetsen moeten bij afwezigheid in principe ingehaald worden. De vakleraar beslist naargelang de situatie. Het tijdstip van een inhaal-HT gebeurt in overleg met de leerling.

2.1.4 Eindtoetsen

- Op het einde van het eerste jaar is er een eindtoets voorzien voor de vakken Frans, Nederlands, wiskunde en Klassieke Studiën.
- Op het einde van het tweede jaar is er een eindtoets voorzien voor de vakken Frans, Nederlands, wiskunde, Engels, Latijn en Grieks.
- Op de eindtoets wordt een groter leerstofgedeelte geëvalueerd in functie van de overgang naar het volgende jaar. Deze leerstof wordt vooraf goed afgebakend en schriftelijk meegedeeld door de vakleerkracht. De leerlingen krijgen in die periode extra studietijd.

2.1.5 Berekening van punten

Voor de berekening van de punten verwijzen we naar bijlage 1.

2.2 Rapportering

2.2.1 Mededeling van resultaten

Individuele cijfers

Alle individuele resultaten zijn gedurende het gehele schooljaar voor de leerlingen en de ouders terug te vinden op Smartschool.

Perioderapporten

- Tijdens het schooljaar worden regelmatig perioderapporten gepubliceerd en in de klas aan de leerlingen meegegeven. Op die perioderapporten verschijnt per vak één globaal procent. Dat cijfer wordt berekend op basis van alle toetsen die in de lopende periode voor het vak zijn gegeven. Indien er door omstandigheden slechts één DW-cijfer zou behaald zijn dan wordt het cijfer doorgaans niet gepubliceerd. Het cijfer van één HT kan natuurlijk wel.
- De leerling kan zijn resultaten vergelijken met vroegere prestaties.
- De leerling kan op het perioderapport de voorlopige score van het semesterresultaat bekijken.
- Wie dat nuttig vindt, kan het eigen periodecijfer vergelijken met de cijfers van de klasgenoten in een klasprofiel. Dergelijke klasvergelijking moet wel omzichtig gebeuren en mag geen afbreuk doen aan de zelf geleverde inspanningen.

Het semesterrapport in december is een samenvatting van alle evaluaties van het eerste semester. Het is een beoordeling van het semester en toekomstgericht. Wat kan de leerling goed en minder goed? Welke tekorten kan de leerling goedmaken? Welke remediëring kan de leerling vooruit helpen?

Het jaarrapport in juni is een samenvatting van alle evaluaties van het voorbije schooljaar. Op basis van dit rapport oriënteert de klassenraad de leerling in een toekomstgericht leertraject.

Voor de leesbaarheid van de rapporten worden alle cijfers procentueel weergegeven.

2.2.2 Feedback geven

Op het cijferrapport verschijnt naast de vele vakresultaten telkens ook een persoonsgerichte feedback van de klassenleraar en is er indien nodig een taak- en procesgerichte feedback van een of meerdere vakleerkrachten.

Op het attituderapport wordt feedback gegeven over verschillende facetten van de leer- en leefhouding zoals ze door de leerkrachten worden ervaren. Deze feedback wordt niet in cijfers uitgedrukt, maar in concrete en waarneembare beschrijvingen. Het attituderapport is enerzijds bedoeld om de leerling te loven voor de goede aanpak en anderzijds uit te dagen om concrete werkpunten aan te pakken.

3 Evaluatiepraktijk in de tweede en de derde graad

De gespreide evaluatie bestaat uit tussentijdse evaluaties (dagelijks werk) en eindevaluaties (proefwerken).

3.1 Toetsen

3.1.1 Dagelijks werk (DW)

Om het dagelijks leerproces te begeleiden en te beoordelen zijn er verschillende evaluatievormen zoals kleine overhoringen, herhalingstoetsen, taaltaken, practica, presentaties, duo-of groepswerken, boekopdrachten en andere individuele opdrachten. De leerkrachten plannen het tijdstip of de deadline van de evaluaties op de elektronische agenda (Smartschool). Om misverstanden te vermijden meldt de leerkracht het tijdstip van een toets en de deadline van een taak aan de leerlingen die de datums noteren in hun planningsagenda. In principe zijn alle evaluaties aangekondigd. In uitzonderlijke gevallen kan de leerkracht onverwacht evalueren over de leerstof van de voorbije les. Dan meldt hij dit in het begin van het schooljaar.

kleine overhoring:

- de toets is beperkt in tijd,
- de omvang van de leerstof is beperkt.

herhalingstoets:

- een groter leerstofgeheel (éénuursvak: leerstof van vijf en meer uren, twee-uursvak: leerstof van acht en meer uren, meeruursvak: leerstof van tien en meer uren),
- maximum één herhalingstoets per dag,
- maximum drie herhalingstoetsen per week,
- minstens één week vooraf is de herhalingstoets aangekondigd,
- de leerling moet de herhalingstoets inhalen na overleg met de vakleerkracht.

taaltaak:

- het doelgericht gebruik van een taal in een zo'n authentiek mogelijke context (schrijven, spreken, luisteren, lezen).

practicum:

- praktische oefening in de lessen biologie, fysica en chemie om de leerstof te verwerken en vaardigheden te oefenen.

presentatie:

- mondelinge voorstelling van een opdracht.

duo- of groepswork:

- uitvoering van een groepswork via samenwerking en taakverdeling,
- groepswork buiten de lescontext wordt tot een minimum beperkt.

uitgebreide opdrachten:

- uitgebreide opdrachten (o.a. boekopdrachten) kondigt de leerkracht minstens zes weken voor de deadline aan.

3.1.2 Proefwerken (PW)

De proefwerken in december en juni testen de beheersing van de leerdoelen en de verwerking van een grote hoeveelheid basisleerstof op het eind van een semester. Een evaluatieloze week vóór de aanvang van de proefwerken geeft de leerlingen de tijd om de proefwerken voor te bereiden. Tijdens de proefwerkperiode is er studietijd in de namiddag.

3.1.3 Puntenverhouding dagelijks werk – proefwerken

Er is een evolutie in de puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de proefwerken. Deze verhouding houdt rekening met de groei van de leerling op het vlak van de ontwikkeling van planningsvaardigheden en de verwerking van grote leerstofonderdelen. Daarnaast houdt de puntenverhouding rekening met de leerplandoelen.

studiecomponent	3des		4des		3de graad	
	DW	PW	DW	PW	DW	PW
Nederlands- moderne vreemde talen	60%	40%	55%	45%	50%	50%
klassieke talen	60%	40%	55%	45%	50%	50%
wetenschappen	70%	30%	60%	40%	50%	50%
wiskunde	60%	40%	60%	40%	50%	50%
economie	55%	45%	55%	45%	50%	50%
geschiedenis/ esthetica/ godsdienst	-	-	-	-	50%	50%

3.2 Rapportering

Het rapport is het verslag van de toetsing. Via Smartschool kunnen de leerlingen en de ouders meer informatie verwerven over de toetsen aangezien ze de aparte resultaten en de doelen van elke toets kunnen raadplegen.

Perioderapporten informeren de leerling over de evolutie van zijn leerproces. De leerling kan zijn resultaten vergelijken met vroegere prestaties en zijn vorderingen vaststellen. Op het rapport formuleert de klasleerkracht persoonsgerichte feedback. De vakleerkracht kan commentaar schrijven die de leerling vooruit helpt in het leren van het vak.

Het semesterrapport in december is een samenvatting van de tussentijdse evaluaties en de proefwerken. Het is een beoordeling van het eerste semester en toekomstgericht. Wat kan de leerling goed en minder goed? Welke tekorten kan de leerling goedmaken? Welke remediëring kan de leerling vooruit helpen?

Het jaarrapport is een samenvatting van alle evaluaties van het voorbije schooljaar. Op basis van dit rapport oriënteert de klassenraad de leerling in een toekomstgericht leertraject.

Bijlage 1

Puntenberekening eerste graad

Het puntengewicht van een vak is evenredig met het aantal lesuren per week (lesuren ter ondersteuning wiskunde, Nederlands en Frans in de eerstes tellen hierbij niet mee). In het eerste semester telt een lesuur voor 50 punten, in het tweede semester voor 70 punten. De puntenverhouding DW – HT – ET :

Eerstes (procentueel)	Sem 1 DW	Sem 1 HT	Sem 2 DW	Sem 2 HT	Sem 2 ET
godsdienst (2u)	100		100		
Nederlands (5u)	100		80		20
Frans (4u)	50	50	40	40	20
wiskunde (4u)	60	40	40	40	20
geschiedenis (1u)	70	30	50	50	
aardrijkskunde (2u)	100		100		
natuurwetenschappen (2u)	60	40	50	50	
techniek (2u)	100		100		
MO (1u)	100		100		
PO (2u)	100		100		
LO (2u)	100		100		
Klassieke studiën (4u)	60	40	40	40	20
tweedees (procentueel)	Sem 1 DW	Sem 1 HT	Sem 2 DW	Sem 2 HT	Sem 2 ET
godsdienst (2u)	100		100		
Nederlands (4u)	100		75		25
Frans (4u)(3u)	45	55	35	40	25
Engels (2u)	50	50	40	35	25
wiskunde (5u)(4u)	50	50	40	35	25
geschiedenis (2u)	50	50	50	50	
aardrijkskunde (1u)	100		100		
natuurwetenschappen (1u)	70	30	50	50	
techniek (2u)	100		100		
MO (1u)	100		100		
PO (1u)(0u)	100		100		
LO (2u)	100		100		
socio-economische initiatie (2u)	70	30	50	50	
wetenschappelijk werk (3u)	50	50	50	50	
Latijn (5u)	50	50	40	35	25
Grieks (3u)	50	50	40	35	25